

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2025-53307 en de klacht 2025-53268 van:

De heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op De Woenselse Poort, afdeling Volte 2C, onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 25 juni 2025 (53268) en op 26 juni 2025 (53307) een klaagschrift gedateerd op 26 juni 2025 (53268) en 28 juni 2025 (53307) van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klacht richt zich volgens de klaagschriften tegen:

- het feit dat klager op 24 mei 2025 geen toegang had tot de binnentuin, terwijl hij wel in het bezit is van een tuinpas (53268);
- het rookverbod dat in de instelling heeft gegolden van juli 2022 tot december 2023 (53307);

Partijen hebben ermee ingestemd dat beide klachten gelijktijdig worden behandeld door de klachtencommissie.

Klager heeft zich ter zitting laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon, hierna te noemen: 'PVP', ter vervanging van mevrouw XXXX.

De klachtencommissie ontving een verweerschrift van de heer XXXX, regiebehandelaar, op 3 juli 2025 (53268) en 4 juli 2025 (53307).

Als bijlagen ontving de klachtencommissie de rapportage van 24 mei 2025 en huisregels van De Woenselse Poort (53268). Als bijlagen bij de klacht met nummer 2025-53307 ontving de klachtencommissie rapportages van juli 2022 tot november 2023 (53307). Op 7 juli 2025 ontving de klachtencommissie van de regiebehandelaar een aanvullende rapportage van 24 mei 2025 t.b.v. de klacht met nummer 53268.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 10 juli 2025. Klager en PVP waren aanwezig. Verder waren aanwezig de regiebehandelaar, mevrouw XXXX, jurist, evenals de leden van de klachtencommissie.

2. Inhoud van de klacht

De klacht inzake 53268 richt zich op:

- Het feit dat klager op 24 mei 2025 geen toegang had tot de binnentuin, terwijl hij wel in het bezit is van een tuinpas (53268).

De klacht inzake 53307 richt zich op:

- Het rookverbod dat in de instelling heeft gegolden van juli 2022 tot december 2023 (53307).

3. De feiten

De Rechtbank Oost-Brabant heeft op 1 januari 2022 de terbeschikkingstelling met dwangverpleging voor onbepaalde duur opgelegd ten aanzien van klager. Klager verblijft op de afdeling Volte 2C van De Woenselse Poort, onderdeel van GGzE.

4. Standpunt van klager

- Ten aanzien van klacht met nummer 53268:

Klager heeft op 24 mei 2025 van een medewerker van de afdeling te horen gekregen dat hij geen toegang had tot de binnentuin. De reden was dat niet voldoende personeel aan het werk was om klager te kunnen begeleiden in de binnentuin. Klager stelt zich op het standpunt dat hij (onbeperkt) recht heeft op toegang tot de binnentuin, omdat hij in het bezit is van een tuinpas. Als je in het bezit bent van een tuinpas mag je zonder begeleiding in de binnentuin, dagelijks van 9-21 uur, aldus klager. Toch was dit niet mogelijk op dat moment omdat er te weinig medewerkers waren om mee te lopen met klager. Klager vond dit niet redelijk omdat hij altijd alleen in de binnentuin mag met zijn tuinpas. Klager kreeg vervolgens van die medewerker te horen: als het je niet bevalt, dien je maar een klacht in. Dit heeft klager gedaan. Klager verzoekt tevens om een schadevergoeding.

De PVP doet ter zitting een beroep op een email d.d. 12 juni 2025 van mevrouw XXXX. In deze e-mail staat het volgende:

‘Uitgangspunt is dat cliënten met een tuinpas geen begeleiding in de binnentuin nodig hebben. Cliënten zonder tuinpas kunnen enkel de binnentuin in zodra de tuindienst aanwezig is óf wanneer zij begeleid worden door personeel van de afdeling. Door onderbezetting is het wellicht niet altijd mogelijk om in de tuindienst te voorzien en/of direct cliënten in de tuin te begeleiden. We zullen voor revisie van het huisreglement ook deze frase nader bekijken, of deze erin moet blijven staan.’

- Ten aanzien van klacht met nummer 53307:

Klager vraagt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren en schadevergoeding toe te kennen aan hem. Volgens het klaagschrift heeft klager zodanig schade geleden van het rookverbod dat gold van 1 juli 2022 tot december 2023 dat hij hiervoor schadeloosgesteld dient te worden.

Klager geeft aan dat hij meerdere keren heeft geprobeerd te stoppen met roken, maar dat deze pogingen niet gelukt zijn. Volgens klager is roken het enige dat je nog hebt als je in een tbs-kliniek bent opgenomen. Als dit van je wordt afgepakt, is dat heel erg naar. Ter zitting geeft klager bij navraag aan dat hij het als vernederend heeft ervaren dat hij zich uit moest kleden als hij terugkwam uit de binnentuin en men hem had zien roken, vanwege de verdenking van (mogelijk) handel in contrabande.

5. Standpunt van verweerder

- Ten aanzien van klacht met nummer 53268

Verweerder verwijst naar Huisregels De Woenselse Poort (beveiligingsniveau 3). Uit deze huisregels volgt dat er altijd personeel in de binnentuin aanwezig dient te zijn vanwege de orde en veiligheid aldaar. Volgens verweerder gaat de binnentuin dicht op het moment dat geen personeel in de binnentuin aanwezig is of kan zijn. Dat geldt dus ook voor klager. Verweerder benadrukt dat er een verschil is tussen de aanwezigheid van personeel in de binnentuin ten behoeve van de algemene orde en veiligheid aldaar en de aanwezigheid van (persoonlijke) begeleiding van een patiënt.

- Ten aanzien van klacht met nummer 53307:

Verweerder stelt dat klager is blijven roken tijdens het rookverbod. Ook is in de rapportages te lezen dat klager cannabis bleef gebruiken tijdens de periode van het rookverbod, alsmede andere (hard)drugs. Verweerder is van mening dat de problemen die klager heeft ondervonden van het rookverbod samenhangen met deze zaken, eerder dan met het rookverbod alleen.

Verweerder vraagt om, naast al hetgeen is gesteld in het verweerschrift, de uitspraak van de Rechtbank Amsterdam d.d. 10 juni 2025 in overweging te nemen bij de beoordeling van de klacht. In die uitspraak werd een rookklacht binnen een andere Wvvgz-instelling in beroep ongegrond verklaard. Dit betrof een klacht over het recht om te roken tijdens begeleid wandelen. Synchroon hiermee zou de onderhavige klacht 53307 ongegrond kunnen worden verklaard, aldus de juriste.

Verweerder verzoekt de klachtencommissie om de klachten ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

Op grond van artikel 10:3 onder k jo artikel 9.10 jo artikel 8.15 van de Wvvgz kan klager over een huisregel een klacht indienen bij de klachtencommissie. De klachtencommissie is bevoegd om de klacht van klager te beoordelen. Beide klachten van klager gaan over de uitvoering van een huisregel.

7. De beoordeling van de klachten

- Beoordeling klacht met nummer 53268:

Klager klaagt over het feit dat hij op 24 mei 2025 geen toegang had tot de binnentuin. Volgens klager is hem ten onrechte de toegang tot de binnentuin onttrokken. Hij is namelijk in het bezit van een tuinpas. Volgens klager geeft de tuinpas hem het recht op toegang tot de binnentuin, ongeacht de aanwezigheid van begeleiding. De klachtencommissie volgt het standpunt van klager niet. Dat licht zij als volgt toe.

Tussen klager en verweerder staat niet ter discussie dat de huisregels *‘Huisregels De Woenselse Poort (beveiligingsniveau 3)’* van toepassing zijn. In artikel 21 van deze huisregels is opgenomen:

‘Gebruikmaking van de binnentuinpas kan enkel wanneer er voldoende personeel (minimaal twee medewerkers zorg en veiligheid, afhankelijk van de groepsgrootte) in de tuin aanwezig is om de veiligheid te waarborgen.’

De klachtencommissie begrijpt dat er op zaterdag 24 mei 2025 onvoldoende personeel aanwezig was in de binnentuin om de (algemene) veiligheid aldaar te waarborgen. Op basis van artikel 21 van de huisregels kon aan klager het recht op toegang tot de binnentuin worden onttrokken. De klacht van klager is om die reden **ongegrond**. De aanwezigheid van personeel om de (algemene) veiligheid te waarborgen is wezenlijk anders dan de aanwezigheid van begeleidend personeel voor klager persoonlijk. Dat klager op basis van zijn tuinpas op 24 mei 2025 in principe niet afhankelijk was van personeel dat hem persoonlijk begeleidt, dat wil de klachtencommissie wel aannemen, maar dat is niet de vraag waar het in de beoordeling van de klacht van klager om gaat.

Klager heeft naar voren gebracht dat hij op 24 mei 2025 te horen kreeg dat hij maar een klacht moest indienen tegen het feit dat hij die dag geen gebruik kon of mocht maken van de binnentuin. Dat acht de klachtencommissie geen wenselijke vorm van communicatie richting een patiënt. De klachtencommissie kan zich voorstellen dat bij een deugdelijke uitleg van artikel 21 van de huisregel - welke huisregel an sich duidelijk en redelijk is - de onderhavige klacht voorkomen had kunnen

worden. Temeer nu door alle deelnemers ter zitting is bevestigd dat de betreffende huisregel in wisselende mate wordt toegepast.

- Beoordeling klacht met nummer 53307:

Klager klaagt over het algehele rookverbod dat in de instelling gold in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023. De klachtencommissie neemt tot uitgangspunt dat de Rechtbank Oost-Brabant in haar uitspraak d.d. 30 november 2023 dit rookverbod onrechtmatig heeft verklaard.

De klachtencommissie heeft er kennis van genomen dat er inmiddels andere ggz- en penitentiaire instellingen in Nederland zijn die een algeheel rookverbod hebben ingesteld. Ook is de jurisprudentie op dit punt in ontwikkeling. Zo heeft de RSJ in twee uitspraken van 21 maart 2025 de klachten met betrekking tot het algehele rookverbod in de forensisch psychiatrische instelling Van Mesdag ongegrond verklaard. Ook heeft de rechtbank Amsterdam in een recente uitspraak van 10 juni 2025 overwogen en beslist dat een bij een andere Wvggz instelling geldend algeheel rookverbod wél rechtsgeldig mocht worden ingesteld op basis van de aldaar geldende huisregels.

De klachtencommissie is van oordeel dat de betreffende uitspraken van de RSJ d.d. 21 maart 2025 en voormelde uitspraak van de Rechtbank Amsterdam er niet toe leiden dat het algehele rookverbod in de instelling in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023 thans wel als rechtmatig beoordeeld kan worden. Daaraan ligt het volgende ten grondslag.

De rechtspositie van klager in de instelling wordt beheerst door de Wvggz. Op basis van deze wet is de rechtbank de aangewezen beroepsinstantie ter zake van klachten over verplichte zorg en niet de RSJ. De uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023 is in kracht van gewijsde gegaan en er zijn geen recentere uitspraken van die rechtbank of de Hoge Raad bekend met een ander oordeel over het algehele rookverbod in de instelling in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023. De uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023 blijft derhalve leidend voor de klachtencommissie ten aanzien van klachten over het algehele rookverbod in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023. De klacht van klager ziet op het algehele rookverbod in deze periode.

Met verweerster is de klachtencommissie van oordeel dat de klachten die hebben geleid tot de uitspraken van de RSJ d.d. 21 maart 2025 en van de Rechtbank Amsterdam d.d. 10 juni 2025 wel grote gelijkenissen vertonen met de onderhavige klacht. Ook heeft de instelling vergelijkbare afwegingen moet maken tussen het zelfbeschikkingsrecht van rokende patiënten ten opzichte van het recht op lichamelijke integriteit van niet rokende patiënten en medewerkers alsmede de veiligheid binnen de instelling. Niettemin heeft de instelling in haar verweerschrift en ter zitting geen nieuwe feiten of omstandigheden naar voren gebracht op basis waarvan de klachtencommissie thans tot een ander oordeel komt dan de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023. Zo beschikt de klachtencommissie niet over een (actueel) onderzoeksrapport waarin de risico's van het (beperkt) toestaan van roken binnen de instelling voor de algehele veiligheid worden uiteengezet of geduid. Een dergelijk rapport was bijvoorbeeld wel voor handen in de zaken die hebben geleid tot de uitspraken van de RSJ d.d. 21 maart 2025. Daar komt bij dat door verweerder ter zitting desgevraagd is aangegeven dat er niet een nieuw algeheel rookverbod geldt binnen de instelling, dan wel dat er op korte termijn een nieuw algeheel rookverbod wordt ingevoerd.

Hoewel het de klachtencommissie duidelijk is geworden dat de instelling het algehele rookverbod met de beste intenties voor haar patiënten en medewerkers heeft ingevoerd, zijn er thans geen termen aanwezig om een ander oordeel te vormen over het algehele rookverbod in de instelling in de periode van 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023, dan het oordeel van de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023.

Gelet op het vorenstaande komt de klachtencommissie tot de slotsom dat de klacht van klager **gegrond** is.

8. Schadevergoeding

- Ten aanzien van de klacht met nummer 53268:

Nu de klachtencommissie de klacht niet gegrond heeft verklaard, komt zij niet toe aan het toekennen van schadevergoeding.

- Ten aanzien van de klacht met nummer 53307:

Nu de klachtencommissie de klacht van klager gegrond verklaart met betrekking tot het rookverbod, kent zij een schadevergoeding toe aan klager ten laste van de instelling. Hierbij sluit de klachtencommissie aan bij de uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant 7 juni 2024¹ en haar eerdere beslissing inzake 2024-039. De klachtencommissie acht het aannemelijk dat het algehele rookverbod in de periode van 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023 gevoelens van spanning en frustratie hebben opgeroepen bij klager.

Het verweer van verweerder dat klager mogelijk toch gerookt heeft gedurende het rookverbod, gaat niet op. Vanwege het rookverbod was roken niet geoorloofd binnen de instelling. De klachtencommissie kan zich voorstellen dat het heimelijk roken en de mogelijke consequenties in het geval van ontdekking, gevoelens van spanning en frustratie hebben opgeroepen bij klager. Dat de problematiek van klager mogelijk voortvloeit uit het gebruik van (hard)drugs en niet uit het stoppen met roken, is door klager betwist en onvoldoende onderbouwd door verweerder.

Kortom, er zijn geen bijzondere omstandigheden die nopen tot matiging van de door klager gevraagde schadevergoeding. Klager heeft vanaf het invoeren van het rookverbod tot het opheffen daarvan aaneengesloten last en hinder ondervonden van de invoering en de gevolgen daarvan.

De klachtencommissie kent voor de periode van het ingaan van het rookverbod, op 1 juli 2022 tot en met het beëindigen van het rookverbod, op 30 november 2023, met terugwerkende kracht schadevergoeding toe van 100 euro per maand. Dit betekent dat klager een schadevergoeding toekomt van 17 keer 100 euro, in totaal 1.700 euro, door de instelling aan klager te voldoen.

9. Beslissing

De klachtencommissie verklaart:

- de klacht van klager met betrekking tot de ontzegde toegang tot de binnentuin op 24 mei 2025, ondanks bezit van de tuinpas **ONGEGROND**;
- De klacht met betrekking tot het rookbeleid **GEGROND**, kent aan klager een schadevergoeding toe van € 1.700,- ten laste van de instelling.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 28 juli 2025 door de klachtencommissie, bestaande uit mevrouw XXXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX en mevrouw XXXX, psychiater, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.

¹ ECLI:NL:RBOBR:2024:3235.